

GEMEENTE EPE

bestemmingsplan

Buitengebied

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
1.1. Aanleiding voor de planherziening.....	1
1.2. Bestemmingsplan en Reconstructieplan Veluwe.....	1
1.3. Klankbordgroep.....	2
1.4. Bij het bestemmingsplan behorende stukken	2
1.5. Opzet van de toelichting	2
1.6. IMRO-codering.....	3
2. Beleidskader	5
2.1. Beleid op Europees niveau	5
2.1.1. Vogel- en Habitatrichtlijn	5
2.1.2. Verdrag van Valletta	7
2.2. Beleid op rijksniveau	7
2.2.1. Vierde nota over de ruimtelijke ordening Extra (1991)	7
2.2.2. Nota Ruimte	8
2.2.3. Wet stankemissie veehouderijen in landbouwonwikkelingsgebieden	10
2.2.4. Reconstructiewet concentratiegebieden.....	10
2.2.5. Wet ammoniak en veehouderij (Wav).....	11
2.2.6. Structuurschema Groene Ruimte (1993).....	12
2.2.7. Nationaal Milieubeleidsplan 4, Een wereld en een wil.....	14
2.2.8. Nota Belvedere	17
2.2.9. Ruimte voor de Rivier	18
2.3. Beleid op provinciaal niveau	19
2.3.1. Streekplan Gelderland (1996).....	19
2.3.2. Derde partiële herziening Streekplan: Windenergie (2001).....	25
2.3.3. Waterhuishoudingsplan 2005-2009	25
2.3.4. Gelders Milieuplan	27
2.3.5. Beleidsnotitie Ruimte voor Rijntakken	28
2.3.6. Gebiedsplan Natuur en Landschap Veluwe	28
2.3.7. Gebiedsplan Natuur en Landschap IJsselvallei en Randmeerkust	30
2.3.8. Openluchtrecreatie en Toerisme, beleidsplan voor de jaren 1995-2010	31
2.4. Beleid op regionaal niveau	32
2.4.1. Reconstructieplan Veluwe	32
2.4.2. Waterbeheerplan Veluwe 2002-2006, Weloverwogen met water.....	35
2.4.3. Stroomgebiedsvisie Veluwe	35
2.4.4. Landinrichting Epe-Vaassen (Oost en West).....	37
2.4.5. Visie op recreatie en toerisme in de IJsselvallei	37
2.4.6. Ontwikkelingsvisie Apeldoorns Kanaal	38
2.4.7. Veluwe 2010, een kwaliteitsimpuls	38
2.5. Beleid op gemeentelijk niveau	39
2.5.1. Nota Handhaving; door een integrale aanpak naar duurzame veiligheid.....	40
2.5.2. Landschapsbeleidsplan	40
2.5.3. Nota Paddenpoelen	41
2.5.4. Landbouwvisie Epe.....	41

2.5.5. Notitie Toeristisch-recreatief beleid	42
2.5.6. Nota Openluchtrecreatie/Kampeerbeleid	42
2.5.7. Bestemmingsplan Prostitutiebeleid 2000+	43

3. Onderzoek 45

3.1. Fysische geografie	45
3.1.1. Veluwemassief	45
3.1.2. Veluwerand	47
3.1.3. IJssel	48
3.2. Cultuurhistorie	48
3.2.1. Historische geografie	48
3.2.2. Archeologie en monumenten	51
3.3. Landschap	53
3.3.1. Stuwvallandschap	53
3.3.2. Dekzandlandschap	55
3.3.3. Rivierkleilandschap	56
3.4. Natuur	57
3.4.1. Natuurwaarden in het stuwvallandschap	57
3.4.2. Natuurwaarden in het dekzandlandschap	62
3.4.3. Natuurwaarden in het rivierkleigebied	65
3.5. Landbouw	67
3.5.1. Grondgebruik	67
3.5.2. Agrarische bedrijven	68
3.5.3. Bedrijfsomvang	68
3.5.4. Deelgebieden	69
3.5.5. Externe productieomstandigheden	74
3.5.6. Milieu en landbouw	75
3.5.7. Verwachte ontwikkelingen	78
3.6. Recreatie	81
3.6.1. Verblijfsrecreatie	82
3.6.2. Dagrecreatie	83
3.7. Landgoederen	83
3.8. Overige functies	84
3.8.1. Woningen	84
3.8.2. Bedrijven	85
3.8.3. Bijzondere functies	85
3.8.4. Infrastructuur	85
3.8.5. Nutsvoorzieningen	85
3.8.6. Milieuaspecten	87

4. Beleidsuitgangspunten 89

4.1. Algemene uitgangspunten	89
4.2. Landschap	92
4.2.1. Algemene visie	92
4.2.2. Landschapseenheden	93

4.2.3. Landschapselementen	93
4.2.4. Onverharde wegen	94
4.3. Natuur	95
4.3.1. Algemene visie.....	95
4.3.2. Natuurwaarden	95
4.3.3. Bossen	98
4.4. Landbouw	99
4.4.1. Algemene visie.....	99
4.4.2. Bestaande bedrijven	100
4.4.3. Bedrijfsbebouwing.....	102
4.4.4. Hervestiging	106
4.4.5. Nieuwvestiging.....	107
4.4.6. Bedrijfstypen	108
4.4.7. Productieomstandigheden	111
4.5. Recreatie.....	111
4.6. Landgoederen.....	114
4.7. Overige functies	116
4.7.1. Wonen.....	116
4.7.2. Niet-agrarische bedrijven.....	118
4.7.3. Vrijkomende agrarische bebouwing.....	120
4.7.4. Cultuurhistorische waarden	124
4.7.5. Bijzondere functies, nutsvoorzieningen en infrastructuur	126
4.8. Bestemmingsplan en milieu	128
4.8.1. Algemene visie.....	128
4.8.2. Milieubeschermingsgebieden	129
4.8.3. Reconstructieplan Veluwe	130
4.8.4. Molenbiotoop	131
4.8.5. Diverse milieuzones.....	133
4.8.6. Bodemonderzoek.....	135
4.8.7. Akoestisch onderzoek.....	135
4.8.8. Water.....	136
5. Gebiedsbestemmingen	139
5.1. Agrarische doeleinden	139
5.2. Agrarische doeleinden met landschappelijke en natuurlijke waarde	142
5.3. Bos/beplantingsstrook.....	143
5.4. Heide.....	144
5.5. Afstemming op Streekplan Gelderland	144
6. Toelichting op de voorschriften	149
7. Uitvoering van het plan	165
7.1. Aanlegvergunningen	165
7.1.1. Vergunningplichtige werkzaamheden	165

7.1.2. Afwegingscriteria.....	167
7.2. Handhaving	168
7.2.1. Preventieve handhaving	168
7.2.2. Repressieve handhaving	169
7.2.3. Handhavingsbeleid	169

8. Inspraak en overleg 171

8.1. Verschillen tussen voorontwerp- en ontwerpbestemmingsplan.....	171
8.2. Inspraak	171
8.3. Overleg	172
8.3.1. Algemeen.....	172
8.3.2. Overlegreacties.....	173
8.3.3. Reacties gemeenteraadsfracties	213

Bijlagen

1. Geraadpleegde literatuur
2. Archeologische waarden en monumenten
3. Agrarische deelgebieden
4. Landgoederen
5. Overzicht bestaande en bestemde situatie verblijfsrecreatieve terreinen
6. Bodemverontreiniging
7. Aanlegvergunningen
8. Vogelrichtlijngebied de Veluwe en IJsseluiterwaarden
9. Habitatrichtlijngebied de Veluwe

Afbeeldingen:

1. Plangebied en toponiemen	0
2a. Streekplan Gelderland	20
2b. Ecologische verbindingszone nr. 20 Oost-Veluwe - IJssel	22
3. Bodemkaart	46
4. Landschap en cultuurhistorie.....	52
5a. Natuurwaarden (flora).....	58
5b. Natuurwaarden (fauna).....	60
6. Landbouw	72
7. Infrastructuur, voorzieningen en milieuaspecten	86
8. Molenbiotop	134
9. Gebiedsbestemmingen.....	140

VERKLARING

EPE
: Plaats, bewoond oord

Veluwe : Gebied, streek, boerderij

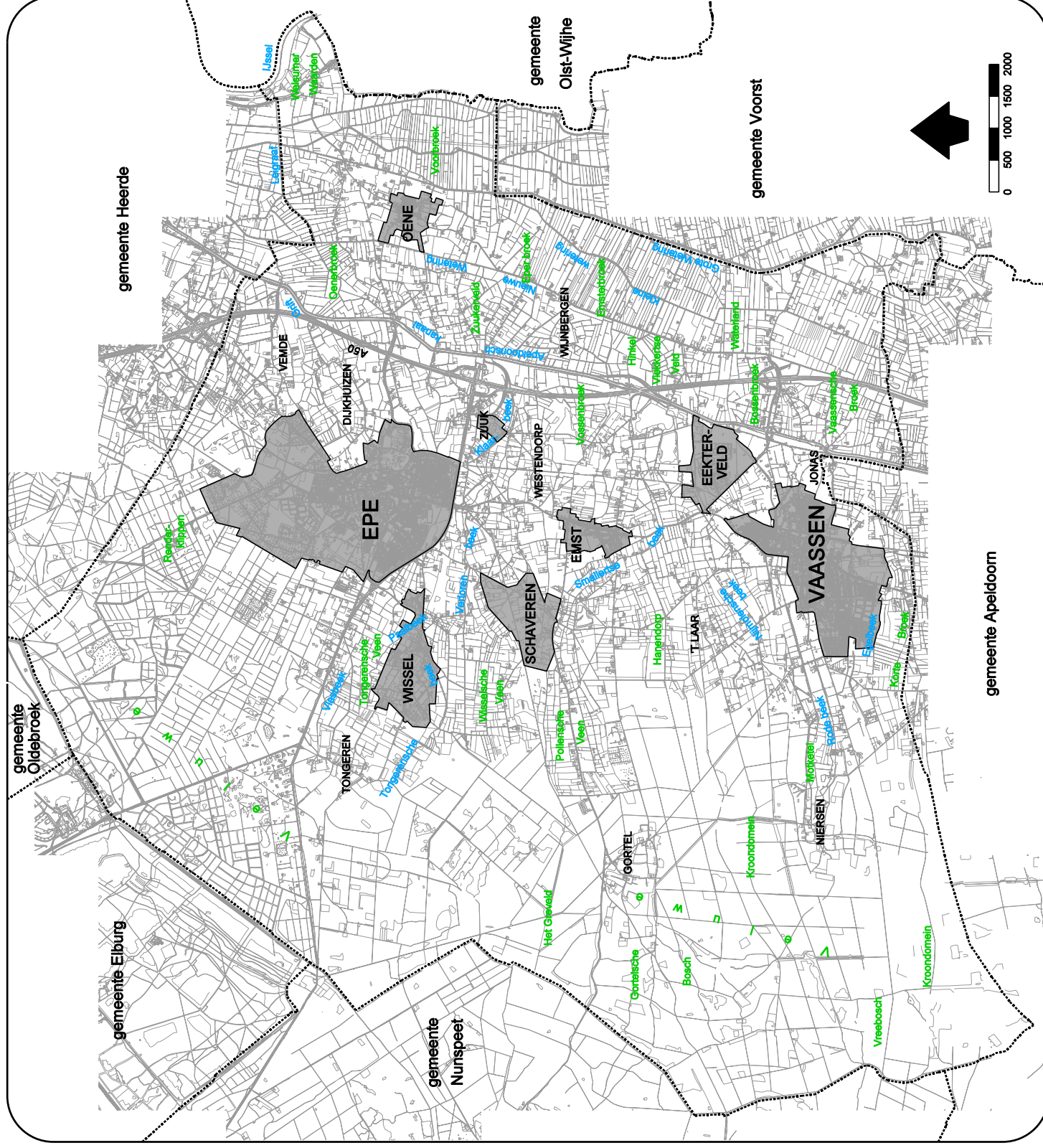
Verloren beek : Rivier, kanaal, beek

☐ gebieden welke in andere plannen geregeld zijn

.....
gemeentegrens

afbeelding 1

PLANGEBIED EN TOPONIEMEN

1.1. Aanleiding voor de planherziening

Voorliggend bestemmingsplan "Buitengebied" is een herziening van de vigerende bestemmingsplannen "Meldingsgebied" (1974), "Agrarisch gebied" (1977), "Buitengebied-Noordwest" (1983) en van grote delen van de plannen "Oene" (1971) "Schaveren" (1975), "Wissel" (1976), "Gortel" (1988) en "Niersen" (1988). Om onderstaande redenen is het wenselijk deze plannen te herzien:

- ♦ *De plannen zijn ouder dan tien jaar. Herziening van de plannen is wettelijk verplicht.*
- ♦ *In 1996 heeft de provincie Gelderland drie omgevingsplannen vastgesteld (Streekplan, Milieuplan en Waterhuishoudingsplan), waarin het belangrijkste ruimtelijk beleid van de provincie is vastgelegd. In 2005 zal naar verwachting een nieuw Streekplan Gelderland worden vastgesteld. Omdat dit nieuwe Streekplan nog op regionaal niveau verder moet worden uitgewerkt, is dit nieuwe beleid nog niet meegenomen in dit bestemmingsplan. Begin 2005 is het Reconstructieplan Veluwe vastgesteld en goedgekeurd.*
- ♦ *De huidige bestemmingsplannen zijn niet meer afgestemd op de feitelijke situatie in het plangebied.*
- ♦ *Door een groot aantal partiële herzieningen en wijzigingsplannen is het overzicht verloren.*

De herziening geschiedt door het opstellen van één integrale herziening voor het gehele buitengebied. Op deze wijze zal een samenhangend kader ontstaan voor ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied van de gemeente.

Het plangebied bestaat uit het buitengebied van de gemeente Epe, met uitzondering van de kernen Epe, Vaassen, Oene en Emst, het bedrijventerrein Eekterveld en de recreatiegebieden Wissel en Schaveren. Een deel van deze gebieden lijkt op de topografische ondergrond nog onbebouwd te zijn. Omdat de ondergrond niet geheel actueel is en gebieden als Eekterveld en Epe de afgelopen jaren zijn bebouwd lijken deze gebieden op het eerste gezicht tot het buitengebied te horen. De begrenzing van het plangebied alsmede de in de toelichting gebruikte plaatsnamen en toponiemen zijn weergegeven op afbeelding 1.

1.2. Bestemmingsplan en Reconstructieplan Veluwe

Het bestemmingsplan is afgestemd op de bindende onderdelen uit het Reconstructieplan; het gaat dan concreet om de zonering voor de intensieve veehouderij. Het Reconstructieplan gaat uit van de gebieden met praktisch geen ontwikkelingsgebieden voor de intensieve veehouderij (de extensiveringsgebieden), beperkte mogelijkheden (de verwervingsgebieden, al dan niet met sterlokaties) en ruime ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij (de landbouwontwikkelingsgebied).

Ten aanzien van het landbouwontwikkelingsgebied is door de gemeenteraad besloten om dit onderdeel buiten de vaststelling van het bestemmingsplan te laten. De raad is namelijk van mening dat eerst alle mogelijkheden op de sterlokaties moeten worden benut, alvorens het landbouwontwikkelingsgebied ontwikkeld kan worden. Bovendien is de raad van mening dat het landbouwontwikkelingsgebied beschikbaar moet komen voor bedrijven uit Epe of in tweede instantie voor bedrijven uit andere delen van de Veluwe.

De gemeenteraad gaat beroep instellen bij de Raad van State (stand van zaken per juni 2005) en heeft vooruitlopend op dit beroep alle regelingen die betrekking hebben op het landbouw-ontwikkelingsgebied geschrapt uit het bestemmingsplan.

1.3. Klankbordgroep

Gedurende de planvoorbereiding is periodiek overleg gevoerd met een klankbordgroep. In de klankbordgroep hebben organisaties zitting die betrokken zijn bij de ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied van de gemeente Epe. Het doel van het overleg is een maatschappelijk draagvlak te creëren voor het uit te stippelen beleid.

Het klankbordgroepoverleg heeft in de periode van de planvorming een aantal malen plaatsgevonden. De toelichting is in gedeelten besproken. Waar mogelijk zijn opmerkingen en aanvullingen van de leden van de klankbordgroep in het bestemmingsplan verwerkt.

In de klankbordgroep zijn de volgende organisaties vertegenwoordigd:

- ♦ *Gewestelijke Land- en Tuinbouw Organisatie;*
- ♦ *Vereniging Milieuzorg Epe;*
- ♦ *Recreatieraad gemeente Epe;*
- ♦ *Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging en Stichting tot Behoud van de Veluwe Sprengen en Beken;*
- ♦ *Gelders Particulier Grondbezit en 't Schoutenhuis.*

1.4. Bij het bestemmingsplan behorende stukken

Het bestemmingsplan "Buitengebied" is vervat in de volgende stukken:

- ♦ *plankaart (schaal 1:10.000, tek. nr. EP0002AA, 4 bladen);*
- ♦ *toetsingskaart intensieve veehouderij (schaal 1:10.000, tek. nr. EP0002AA);*
- ♦ *verklaring;*
- ♦ *kaart dwarsprofielen (schaal 1:200);*
- ♦ *voorschriften.*

Het bestemmingsplan gaat vergezeld van de voorliggende toelichting.

1.5. Opzet van de toelichting

De toelichting is na dit inleidende hoofdstuk als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft het beleidskader voor het bestemmingsplan, bestaande uit het relevante beleid van de rijksoverheid, de provincie Gelderland, instanties op regionaal niveau en de gemeente Epe. In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het uitgevoerde onderzoek naar de functies in het plangebied (onder meer landbouw, natuur en recreatie), het landschap en de milieuaspecten besproken. In hoofdstuk 4 komen de beleidsuitgangspunten aan de orde, alsmede de zonering in gebiedsbestemmingen. Hoofdstuk 5 bevat een beschrijving van de gebiedsbestemmingen. In hoofdstuk 6 wordt een toelichting op de systematiek van de gehanteerde voorschriften gegeven. De uitvoering en handhaving van het bestemmingsplan worden besproken in hoofdstuk 7. Hoofdstuk 8 bevat de resultaten van inspraak en overleg.

1.6. IMRO-codering

Het bestemmingsplan is conform de IMRO-standaard (Informatie Model Ruimtelijke Ordening) vervaardigd. Hierdoor is het bestemmingsplan eenvoudig in te brengen in het gemeentelijk (raadpleeg)systeem en kan het bestemmingsplan op een eenduidige manier worden uitgewisseld met andere overheden zoals de provincie. De nieuwe digitale systematiek heeft weliswaar gevolgen voor het vertrouwde kaartbeeld en de opbouw van de voorschriften, maar sluit naadloos aan bij de in de toekomst aan een bestemmingsplan te stellen eisen

De kleuren van de bestemmingen zijn daarom gewijzigd ten opzichte van het voorontwerpbestemmingsplan. Ook is een deel van de aanduidingen niet meer op de plankaart terug te zien. Bij de bestemmingen "agrarische bedrijfsdoeleinden" en "woondoeleinden" zijn de aanwezige nevenfuncties aangeduid als "nevenactiviteit toegestaan". De bebouwings- en gebruiksmogelijkheden van de nevenfuncties zijn in een bijlage bij de voorschriften opgenomen. Voor bijvoorbeeld de bestemming "bedrijfsdoeleinden" geldt dat altijd in de bijlage bij de voorschriften moet worden bekeken welke bedrijfsfunctie en welke oppervlakte bebouwing voor die functie is toegestaan. Daarnaast zijn de namen van een aantal bestemmingen en aanduidingen aangepast aan de nieuwe systematiek. De lay-out van de voorschriften is eveneens aangepast. De mogelijkheden en beperkingen die het bestemmingsplan biedt zijn naar aanleiding van de hiervoor genoemde wijzigingen inhoudelijk niet gewijzigd.

In de keuze van het te voeren beleid dient de gemeente rekening te houden met het door Rijk en provincie uitgestippelde beleid. Dit geldt met name voor bovengemeentelijke belangen, zoals bijzondere landschappelijke of natuurlijke waarden. In paragraaf 2.1. komt het natuur- en archeologiebeleid van de Europese Unie aan de orde, waarna in paragraaf 2.2. het ruimtelijk beleid van het Rijk wordt besproken. Het provinciaal beleid is in paragraaf 2.3. beschreven. In paragraaf 2.4. komt het relevante beleid op regionaal niveau, zoals het Reconstructieplan, aan de orde. Tenslotte wordt in paragraaf 2.5. aandacht besteed aan het ruimtelijk beleid van de gemeente Epe.

2.1. Beleid op Europees niveau

2.1.1. Vogel- en Habitatrichtlijn

Vanuit de Europese Unie is beleid geformuleerd ten aanzien van de bescherming en ontwikkeling van natuur en soorten in het kader van de totstandbrenging van de samenhangende Europese Ecologische Hoofdstructuur: Natura 2000. Eén van de regelingen die deze ecologische hoofdstructuur tot stand moet brengen én veel gevolgen kan hebben voor ruimtelijke plannen is de Vogelrichtlijn. De doelstelling van de richtlijn is bescherming van en het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden voor zeldzame en bedreigde vogelsoorten.

De directe bescherming berust op het verbod tot beschadiging en vernietiging van vogels en het beschermen van broed-, rust- en foerageergebieden. Daarnaast moeten er ontwikkelingsmogelijkheden bestaan voor de vogels en hun leefgebieden. Alle thans feitelijk ecologisch belangrijke gebieden die behoren tot de nog aanwezige en in de toekomst verder uit te bouwen en te verstevigen Europese ecologische hoofdstructuur moeten onder de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn vallen.

De Vogelrichtlijn heeft als doel de zeldzame Europese trek- en broedvogels te beschermen. De Europese Vogelrichtlijn bevat een lijst met zeldzame broedvogels en een lijst met trekvogels die voorkomen in internationaal belangrijke (water-)gebieden. De Habitatrichtlijn heeft tot doel zeldzame habitats en soorten te beschermen. De Habitatrichtlijn bevat een lijst met beschermde habitats en soorten. Op basis van deze lijsten is onderzocht welke gebieden van belang zijn voor deze soorten.

Voor de gemeente Epe betekent dit dat de Veluwe en de IJsseluiterswaarden zijn aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn. De IJssel kwalificeert zich als een speciale beschermingszone (sbz) vanwege de aanwezigheid van de broedvogels Kwartelkoning en IJsvogel en de trekvogels Kleine Zwaan en Wilde Zwaan. In de Veluwe leidt de aanwezigheid van de Wespandief, Nachtzwaluw, IJsvogel, Zwarte Specht, Boomleeuwerik, Duinpieper en de Grauwe Klauwier tot de aanwijzing van een speciale beschermingszone.

De Veluwe is daarnaast aangemeld als een speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn. De aanmelding is in 2003 goedgekeurd door de Europese Commissie. De Veluwe is aangewezen als een speciale beschermingszone omdat het gebied het belangrijkste gebied is voor de habitattypes:

- ♦ *Psammofiele heide met Struikhei en Stekelbrem.*
- ♦ *Open grasland met Buntgras en Struisgrassoorten op landduinen.*

-
- *Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Oeverkruidorde en/of Dwergbiezenklasse.*
 - *Dysotrofe natuurlijke poelen en meren.*
 - *Droge Europese heide.*
 - *Soortenrijke heischrale graslanden, op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)¹.*
 - *Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Snavelbiesverbond.*
 - *Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Zomereik.*

En de soorten

- *Vliegend Hert.*
- *Beekprik.*
- *Rivierdonderpad.*

De Veluwe is verder aangemeld vanwege het voorkomen van de habitattypes

- *Psammofiele heide met Struikhei en Kraaihei.*
- *Noord-Atlantische vochtige heide met Dophei.*
- *Jeneverbes-formaties in heide of kalkgrasland.*
- *Alluviale bossen met Zwarte Els en Es¹.*

En de soorten:

- *Gevlekte witsnuitlibel.*
- *Meervleermuis.*
- *Kamsalamander.*
- *Drijvende waterweegbree.*

Door de aanwijzing van beschermingszones is de gemeente medeverantwoordelijk voor de handhaving van de kwaliteit van de leefgebieden van de vogels en het voorkomen van storende factoren voor de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Dit betekent dat intensiveringen van het huidige gebruik en nieuwe activiteiten voortaan moeten worden beoordeeld op de mogelijke schadelijke gevolgen voor de vogels, soorten en gebieden in de speciale beschermingszones, met inbegrip van de zogenaamde externe werking (schadelijke invloeden van ruimtelijke ontwikkelingen in gebieden die grenzen aan de beschermingszones). Het is nog onduidelijk met welke afstanden rekening gehouden dient te worden ten aanzien van deze externe werking. Dit zal zich in de praktijk en de (toekomstige) jurisprudentie moeten gaan uitwijzen.

In bestemmingsplannen dient rekening te worden gehouden met de speciale beschermingszones. Ongewenste ontwikkelingen dienen te worden geweerd in een bestemmingsplan en het bestemmingsplan dient een toetsingskader te zijn voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Op bijlage 8 en 9 van de toelichting is de ligging van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden weergegeven.

¹ Habitattypen en soorten die in de bijlagen van de Habitatrichtlijn als prioritair zijn aangemerkt.

2.1.2. Verdrag van Valletta

Het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed (het Verdrag van Malta) is in 1998 aanvaard. Het Verdrag bepaalt dat archeologische waarden als onvervangbaar onderdeel van het lokale, regionale en (inter-)nationale culturele erfgoed bij de besluitvorming over ruimtelijke ingrepen expliciet dienen te worden meegewogen en waar mogelijk ontzien. Wanneer bescherming en inpassing van waardevolle monumenten niet mogelijk blijken, zal de historische informatie door middel van verantwoord archeologisch onderzoek veilig moeten worden gesteld. In het Verdrag zijn op Europees niveau een aantal principes vastgelegd die kunnen helpen deze doelstellingen te realiseren. Zo dient een archeologische monumentenzorg in nauwe afstemming plaats te vinden met andere activiteiten en beslissingen op het gebied van ruimtelijke ordening.

In de Monumentenwet zal worden vastgelegd dat provincies de bevoegdheid hebben om archeologisch waardevolle gebieden aan te wijzen. Deze aanwijzing is verplicht en dient te geschieden op basis van bekende archeologische waarden en reële verwachtingen, zoals vastgelegd op de waardekaarten AMK (Archeologische Monumentenkaart) en IKAW (Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden). Ook gemeenten kunnen binnen hun gebied (potentieel archeologisch) kwetsbare gebieden aanwijzen, maar alleen in aanvulling op of in afwachting van een provinciale kaart.

In het plangebied komt een groot aantal bekende archeologische monumenten en/of terreinen van archeologische waarden voor. Deze zijn onder andere op de Archeologische Monumentenkaart aangegeven. De IKAW (Indicatieve Kaart Archeologische Waarden) geeft een overzicht van de zogenaamde verwachtingskansen voor archeologische vondsten. Op basis van bekende vondsten, geologische patronen en dergelijke kan een inschatting gemaakt worden van de kans op archeologische vondsten. De verwachtingswaarde varieert van laag via middelhoog tot hoog. Een uittreksel van deze kaart is als bijlage bij de toelichting opgenomen.

2.2. Beleid op rijksniveau

De vigerende ruimtelijk plannen op rijksniveau zijn de Vierde nota over de ruimtelijke ordening Extra, het Structuurschema Groene Ruimte, het Nationaal Milieubeleidsplan, de Reconstructiewet Concentratiegebieden, en de beleidslijn Ruimte voor de rivier. Deze plannen worden hierna beschreven.

2.2.1. Vierde nota over de ruimtelijke ordening Extra (1991)

In de Vierde nota over de ruimtelijke ordening Extra (Vinex) heeft de regering een koersbepaling voor de landelijke gebieden opgenomen. Deze koersbepaling heeft als doel het handhaven en duurzaam ontwikkelen¹ van de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied. Dit gebeurt door per gebied aan te geven welke ontwikkelingsrichting, welke koers, wordt voorgestaan. Binnen een

¹ Diverse rijksnota's gebruiken de term duurzame ontwikkeling. Deze heeft meestal een ruime betekenis: "Duurzame ontwikkeling voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften ten voorzien". Voorbeelden van situaties waarbij ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt zijn onder meer aantasting van watervoorraden, afnemende bodemvruchtbaarheid en het ten gronde gaan van ecosystemen.

koers dient een integrale ontwikkeling van de aanwezige functies te worden nagestreefd. De gemeente Epe is gelegen in een groene koersgebied en in een blauwe koersgebied. Gebieden met een groene koers zijn de Veluwe en de IJssel met haar uiterwaarden. Het gebied hiertussen is gelegen in een blauwe koersgebied.

Groene koersgebieden

Binnen gebieden met een groene koers is de natuur richtinggevend. Het beleid is gericht op behoud en ontwikkeling van natuurlijke ecosystemen en op het herstel van ecologische relaties. Nieuwe functies die de ecologische kwaliteiten en waarden aantasten, worden niet toegelaten. Bestaande functies, zoals landbouw, bosbouw en recreatie kunnen in deze gebieden gehandhaafd of ontwikkeld worden, mits de natuurwaarden en de ecologische kwaliteiten niet worden aangetast. Ecologische vormen van landbouw passen goed in deze koers.

Blauwe koersgebieden

Het beleid in gebieden met een blauwe koers is gericht op een sterke ruimtelijke en economische integratie van verschillende functies, waarbij de specifieke regionale kwaliteiten richtinggevend zijn. De agrarische productie dient afgestemd te worden op bepaalde vormen van recreatie en toerisme, natuurbeheer, landschapsbeheer en waterbeheer. Het ruimtelijk resultaat van dit beleid komt tot uitdrukking in een deels extensief beheerd agrarisch cultuurlandschap. In andere delen, die in ecologisch en toeristisch opzicht minder belangrijke zijn, kan intensivering van het agrarisch gebruik plaatsvinden.

2.2.2. Nota Ruimte

Het kabinet heeft zijn visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland vastgelegd in de Nota Ruimte. Het kabinet heeft de Nota Ruimte vastgesteld op 23 april 2004 en aansluitend op 27 april ter behandeling aan de Tweede Kamer gezonden. Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is ruimte scheppen voor de verschillende ruimteveragende functies. De nota heeft vier algemene doelen: versterken van de economie (oplossen van ruimtelijke knelpunten), krachtige steden en een vitaal platteland (bevordering leefbaarheid en economische vitaliteit in stad en land), waarborging van waardevolle groengebieden (behouden en versterken natuurlijke, landschappelijke en culturele waarden) en veiligheid (voorkoming van rampen).

Het rijk heeft een aantal ruimtelijke structuren en netwerken die in belangrijke mate ruimtelijk structurerend zijn voor Nederland als geheel, opgenomen in de zogenaamde "Ruimtelijke Hoofdstructuur". In de landelijke gebieden gaat het om elementen en opgaven, die voortkomen uit waarden en ontwikkelingen met betrekking tot water, natuur, cultuurhistorie en landschap. Het rijk heeft daarbij speciale aandacht voor het hoofdwatersysteem, de Ecologische Hoofdstructuur, de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en natuurbeschermingswetgebieden.

De verwachte klimaatverandering zal gevolgen hebben voor de natuur en de soortensamenstelling in Nederland. Zuidelijke soorten zullen hun opwachting maken aan onze grenzen, inheemse soorten zullen noordwaarts trekken. Om deze verplaatsingen mogelijk te maken is het van belang ecosystemen aan elkaar te koppelen. De huidige Ecologische Hoofdstructuur is daarvoor te versnipperd. Daarom wordt als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur een

twaaftal 'robuuste ecologische verbindingen' gerealiseerd zoals: Veluwe-Noordoost-Twente, Veluwe-Utrechtse Heuvelrug, Veluwe-Achterhoek, Oostvaardersplassen-Veluwe-Duitsland en Poorten van de Veluwe.

In of in de nabijheid van beschermde natuurgebieden (zoals de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) geldt het 'nee, tenzij'-regime. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval moet de initiatiefnemer maatregelen treffen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dat niet volstaat te compenseren door het realiseren van gelijkwaardige gebieden, liefst in of nabij het aangetaste gebied. Het bevoegd gezag ziet erop toe dat dit ook werkelijk gebeurt.

Ook buiten beschermde natuurgebieden kent Nederland veel natuur die het waard is om beschermd en ontwikkeld te worden. De helft van de plant- en diersoorten waarover in internationaal verband verplichtingen zijn aangegaan, heeft zijn leefgebied buiten de Ecologische Hoofdstructuur. Doordat overheden onvoldoende op de hoogte zijn van de aanwezigheid van deze soorten, krijgt die vaak pas laat in de planontwikkeling aandacht.

Deze gebieden maken evenals de Nationale Landschappen onderdeel uit van de Ruimtelijke Hoofdstructuur. De Veluwe is aangewezen als Nationaal Landschap en maakt onderdeel uit van de Ruimtelijke Hoofdstructuur. Nationale landschappen zijn gebieden met internationale zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten, en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten van Nationale Landschappen moeten behouden blijven, duurzaam beheerd en waar mogelijk versterkt worden. In samenhang hiermee zal de toeristisch recreatieve betekenis moeten toenemen. Uitgangspunt is 'behoud door ontwikkeling': mits de kernkwaliteiten worden behouden of versterkt (ja, mits principe) zijn binnen Nationale landschappen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. Er is ruimte voor ten hoogste de natuurlijke bevolkingsgroei (migratiesaldo nul) en voor regionale en lokale bedrijvigheid. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitwerking van het beleid voor nationale landschappen. Het rijk zal het streekplan hierop toetsen.

Buiten de Ruimtelijke Hoofdstructuur zijn provincies en gemeenten in belangrijke mate verantwoordelijk voor de vormgeving en realisering van het ruimtelijk beleid in het buitengebied. Het kabinet stimuleert in de Nota Ruimte wel dat meer ruimte wordt geboden aan ontwikkelingen in het buitengebied. Het economisch draagvlak en de vitaliteit van de meer landelijke gebieden staan onder druk. Om daarin verlichting te brengen, wil het kabinet de mogelijkheden voor hergebruik en nieuwbouw in het buitengebied verruimen. Vrijkomende bebouwing kan worden omgezet in een woonbestemming of vestigingsruimte voor kleinschalige bedrijvigheid. Soms kan ook nieuwbouw wenselijk zijn. Zo kan woningbouw, bijvoorbeeld in de vorm van nieuwe landgoederen, geld opbrengen voor de aanleg van recreatie- of natuurgebieden ('rood voor groen') of voor het scheppen van waterbergingsruimte ('rood voor blauw').

De landbouw, de grootste grondgebruiker van Nederland, zit midden in een veranderingsproces. De verwachtingen van de samenleving op gebieden als voedselveiligheid, dierenwelzijn, natuur en milieu ontwikkelen zich snel. Tegelijk heeft de liberalisering van de wereldmarkt ingrijp-

pende gevolgen. Een economisch vitale grondgebonden landbouw is in de ogen van het kabinet van belang voor het beheer van het buitengebied. Door teruglopende inkomsten neemt dit soort bedrijven echter in snel tempo af. Van de provincies wordt verwacht dat zij in hun ruimtelijke plannen meer mogelijkheden scheppen voor een bredere bedrijfsvoering. Het rijk ondersteunt de veranderingen in de landbouw onder andere door ruimtelijke ontwikkelingen in de richting van duurzame productie te vergemakkelijken.

Het rijk streeft naar bundeling van de niet-grondgebonden en kapitaalintensieve landbouw in duurzaam ingerichte en landschappelijk goed ingepaste landbouwontwikkelingsgebieden. De provincies dienen zulke gebieden aan te wijzen en in hun streekplan te begrenzen, en de ontwikkeling van deze vormen van landbouw er buiten af te remmen. Het ruimtelijk beleid is er op gericht de kracht van de bestaande landbouwontwikkelingsgebieden te versterken en de daarvoor benodigde ruimte te behouden. Het rijk toetst of provincies de bovenstaande uitgangspunten in hun streekplannen verwerken.

2.2.3. Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelingsgebieden

De "Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelingsgebieden" is op 1 mei 2003 in werking getreden. Deze wet is van toepassing op de landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden en de extensiveringsgebieden met primaat natuur die worden aangewezen in het kader van de Reconstructiewet concentratiegebieden.

De nieuwe stankwet biedt meer mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling dan de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder uit 1996. Zo wijken de omrekeningsfactoren soms aanzienlijk af van de omrekeningsfactoren uit de Richtlijn. Daarnaast zijn er wijzigingen ten aanzien van cumulatie en functieverandering. De omgevingscategorieën zijn slechts beperkt aangepast ten opzichte van de momenteel vigerende categorieën uit de brochure "veehouderij en hinderwet".

Tegelijk met de Wet stankemissie is de "Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden" in werking getreden (gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 28-04-2003). Deze regeling bevat de omrekeningsfactoren; en de minimumafstanden voor veehouderijen en van de afstandsbepaling van veehouderijen tot een voor stank gevoelig object. Op 27 augustus 2003 is een "Wijziging Regeling stankemissie in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden" gepubliceerd in de Staatscourant. Deze wijziging bevat twee correcties in de lijst met omrekeningsfactoren.

2.2.4. Reconstructiewet concentratiegebieden

De "Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelingsgebieden" is enkel van toepassing op gebieden die binnen de Reconstructiewet concentratiegebied vallen. De Reconstructiewet concentratiegebieden is van toepassing op de zogenaamde concentratiegebieden: de zandgebieden in Oost- en Zuid-Nederland. De gemeente Epe ligt in het reconstructiegebied Veluwe. In de Nederlandse concentratiegebieden is er sprake van een gestapelde problematiek. De Reconstructiewet concentratiegebieden moet een impuls geven aan de kwaliteit van het landelijk gebied in de concentratiegebieden. Het doel van de Reconstructie op de Veluwe is: Het geven van kwaliteitsimpulsen aan een duurzame verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en de daarmee samenhangende leefbaarheid in het landelijk gebied. Dit gebeurt op een dusdanige

manier dat de verscheidenheid en de eigen identiteit van de Veluwe behouden blijven. De kwaliteitsimpulsen richten zich op de functies landschap, natuur en water, bos, land- en tuinbouw, landschap, recreatie en toerisme, en wonen en werken.

Voor de concentratiegebieden zijn Reconstructieplannen opgesteld. In de verschillende reconstructieplannen worden gebieden aangewezen waar de functies wonen en natuur het primaat krijgen (extensiveringsgebieden), gebieden primair bestemd voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij (landbouwontwikkelingsgebieden) en gebieden waar deze functies samengaan (verwevingsgebieden). De reconstructieplannen moeten maatregelen bevatten die vestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen in extensiveringsgebieden voorkomen en tegelijkertijd hervestiging en uitbreiding van deze bedrijven in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden mogelijk maken. In de reconstructieplannen wordt de ligging van de drie onderscheiden categorieën vastgelegd. De ontwerp-reconstructieplannen zijn in de provincie Gelderland in de eerste helft van 2004 vastgesteld.

2.2.5. Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

De Wet ammoniak en veehouderij, die van kracht is sinds 8 mei 2002, beperkt de mogelijkheden voor agrarische bedrijven in de kwetsbare bossen en natuurgebieden. In deze gebieden, evenals in een straal van 250 meter er omheen, geldt voor veehouderijen een oprichtingsverbod (uitgezonderd bestaande amvb-bedrijven die vergunningplichtig worden en nieuwe veehouderijen waar dieren in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden). Bestaande bedrijven met diercategorieën die worden genoemd in de Regeling ammoniak en veehouderij (zie hierna) en die binnen deze zone liggen, krijgen te maken met een emissieplafond¹. Binnen dit plafond mogen veehouderijen zelf weten welke en hoeveel dieren ze willen houden. De afstand wordt gemeten vanaf de uiterste rand van het dichtstbijzijnde dierenverblijf tot het dichtstbijzijnde punt van een kwetsbaar gebied.

Gebieden zijn kwetsbaar als ze voor verzuring gevoelig zijn² en tevens binnen de door de provincie begrensde Ecologische Hoofdstructuur (EHS) liggen. Zolang Gedeputeerde Staten geen besluit hebben bekendgemaakt over de EHS (met bijbehorende kaarten), worden alle voor verzuring gevoelige gebieden in de provincie beschouwd als kwetsbaar gebied. In Gelderland zijn de kwetsbare gebieden door GS vastgesteld op 1 juli 2003. Buiten de 250-meter zone van de kwetsbare EHS-gebieden zijn oprichtingen en uitbreidingen altijd mogelijk, mits er bij nieuwbouw emissiearme stallen worden gebouwd, zoals vermeld in het Besluit huisvesting.

De Wav heeft alleen betrekking op de uitstoot van ammoniak uit dierenverblijven (stallen). De gevolgen van ammoniakemissie uit andere bronnen zoals mestopslag en mestverwerking worden beoordeeld aan de hand van de Wet Milieubeheer (Wm). Bij de oprichting of verandering van een veehouderij bepaalt niet de Wm maar de Wav in welke situaties een milieuvergunning als gevolg van de ammoniakemissie uit de dierenverblijven van een veehouderij kan worden verleend of moet worden geweigerd.

¹ Biologische bedrijven, paarden en schapen vallen onder het oprichtingsverbod, uitbreiding is vrij.

² Verzuring gevoelige gebieden zijn aangewezen in de Interimwet Ammoniak; peildatum 31 december 2001.

Regeling ammoniak en veehouderij (Rav)

Deze ministeriële regeling van 1 mei 2002 is gebaseerd op de Wav. Ze bevat de emissiefactoren die nodig zijn om in de vergunde en in de aangevraagde situatie de ammoniakemissie van een veehouderij te berekenen. Totdat de 'amvb huisvesting' er is, zijn de maximale emissiewaarden in de Regeling ammoniak en veehouderij opgenomen. De Rav bevat een lijst met de verschillende stalsystemen per diercategorie en de daarbij behorende emissiefactoren. Daarnaast zijn in deze regeling de maximale emissiewaarden opgenomen voor de berekening van de emissieplafonds op grond van de Wav.

2.2.6. Structuurschema Groene Ruimte (1993)

Het Structuurschema Groene Ruimte bevat de hoofdlijnen van het ruimtelijke beleid van het Rijk voor de verschillende sectoren in het landelijk gebied. Het beleid voor de belangrijkste sectoren in de gemeente Epe komt hierna aan de orde.

Land- en tuinbouw

Het rijksbeleid voor de land- en tuinbouw is gericht op het bevorderen van een concurrerende, veilige en duurzame landbouwstructuur en bedrijfsvoering. De noodzakelijk aanpassingen kunnen gevolgen hebben voor het gebruik en de inrichting van zowel grond als bedrijfsgebouwen. Het ruimtelijk beleid zal voldoende flexibiliteit moeten bieden voor uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bedrijven en veranderend grondgebruik. In de koersbepaling voor het landelijk gebied uit de Vinex zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw en de randvoorwaarden voor de flexibiliteit aangegeven (zie paragraaf 2.2.1.).

Natuur

Het natuurbeleid is gericht op een zo spoedig mogelijke begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. De Ecologische Hoofdstructuur is een samenhangend netwerk van gebieden met in (inter-)nationaal opzicht belangrijke natuurwaarden. De Ecologische Hoofdstructuur in de gemeente Epe omvat de bestaande bos- en natuurgebieden (kernegebieden), zoals de Veluwe en de IJsseluitwaarden. Ook natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones maken deel uit van de ecologische hoofdstructuur. Deze veelal agrarische gronden kunnen onder meer bijdragen aan de vergroting van bestaande kernegebieden of de uitwisseling van soorten tussen kernegebieden. Het gaat met name om gebieden die relatief ongeschikt zijn voor landbouw, maar juist voor de ontwikkeling van onder meer (natte) schraallanden of broekbossen kansen bieden. Gebieden die in aanmerking komen voor natuurontwikkeling zijn de beekdalen en kwelgebieden op de Veluwerand. Kern- en natuurontwikkelingsgebieden verdienen een planologische bescherming.

Ook is het natuurbeleid gericht op het instandhouden van de (kleinere) natuurgebieden buiten de ecologische hoofdstructuur door planologische bescherming en door een bescherming via het algemeen geldende milieu- en waterbeleid. Naast de gebiedsgerichte bescherming behoort ook het bevorderen van ruimtelijke maatregelen ter bescherming van biotopen tot het natuurbeleid. In dit kader zijn de binnen- en buitendijkse natte graslanden langs de IJssel aangemerkt als belangrijke gebieden voor weidevogels en kwetsbare ganzensoorten.

Bos

Het bosbeleid is gericht op het instandhouden van bestaand bos onder meer via planologische bescherming. Dit geldt met name voor bosgebieden binnen de ecologische hoofdstructuur en bosgebieden binnen het nationaal landschapspatroon. De Veluwe bossen zijn gelegen in beide gebiedscategorieën. Het rijksbeleid staat ingrepen in de onmiddellijke nabijheid van deze bossen niet toe, indien deze ertoe leiden dat de wezenlijke kenmerken, waarden en ontwikkelingsmogelijkheden van de bossen worden aangetast.

Landschap

Het grondgebied van de gemeente Epe is in haar geheel opgenomen in het nationaal landschapspatroon. Het beleid is gericht op een duurzame instandhouding en verdere ontwikkeling van patronen en elementen die op nationale schaal bepalend zijn voor de identiteit van het landschap. Grote elementen als de Veluwe en de IJssel spelen daarbij een belangrijke rol.

Recreatie

Het ruimtelijk beleid voor de sector openluchtrecreatie en toerisme is gericht op het instandhouden van een recreatief-toeristische basisstructuur en op het waarborgen van de kwaliteit en de duurzaamheid. Binnen de voor recreatie en toerisme belangrijkste gebieden, de zogenoemde recreatief-toeristische gebieden, zal het Rijk bij voorrang meewerken aan het ontwikkelen van de mogelijkheden voor openluchtrecreatie en toerisme. Het grondgebied van de gehele gemeente Epe valt binnen het recreatief-toeristisch gebied Veluwe. Recreatie, toerisme, natuur, landschap en bos dienen zodanig op elkaar te worden afgestemd, dat de recreatieve activiteiten niet zullen leiden tot vermindering van de kwaliteit van natuur en bos. Natuur- en bosgebieden dienen echter zoveel mogelijk te worden opengesteld en geschikt gemaakt te worden voor recreatieve doeleinden.

Thema's

Het ruimtelijk beleid is tevens uitgewerkt in thema's waarbij een ruimtelijke afstemming van sectoren gewenst is.

Waardevolle cultuurlandschappen (WCL)

Het westelijk deel van de gemeente Epe behoort tot het waardevol cultuurlandschap Veluwe. Een waardevol cultuurlandschap is een gebied met belangrijke natuur- en landschapswaarden en is van grote cultuurhistorische en aardkundige betekenis. Daarnaast is het gebied recreatief-toeristisch aantrekkelijk en spelen landbouw en bosbouw een belangrijke rol. Het Rijk streeft naar behoud en versterking van de gebiedsspecifieke kwaliteiten.

Bufferbeleid voor de ecologische hoofdstructuur

Het beleid is gericht op het, door het nemen van samenhangende structurele maatregelen in de rand van de ecologische hoofdstructuur (buffergebieden), creëren van zodanige condities dat de gewenste natuurwaarden in de ecologische hoofdstructuur kunnen worden gerealiseerd dan wel duurzaam in stand gehouden worden. Het bufferbeleid is gericht op het tegengaan van verdroging, eutrofiëring, verontreiniging en verzuring.

Zandgebieden in Zuid- en Oost-Nederland

De gemeente Epe is gelegen het mestoverschotgebied van Oost-Nederland. Het beleid voor gebieden met een mestoverschot is gericht op het realiseren van een duurzame veehouderij en op behoud en bescherming van natuur door ruimtelijke en milieumaatregelen. Enkele maatregelen om dit te bereiken zijn mestverwerking, voorkoming van (her-)vestiging van bedrijven in bepaalde gebieden en vermindering van het aantal stuks vee.

Nat Nederland

Het beleid in waterrijke gebieden is gericht op het duurzaam afstemmen van de verschillende functies, met name natuur en waterrecreatie. De IJssel maakt deel uit van het basistoervaartnet. Dit is een samenhangend netwerk van bevaarbare wateren, dat de recreatief-toeristische samenhang versterkt. Het basistoervaartnet dient planologisch te worden veiliggesteld. Daarnaast zijn de IJssel en haar uiterwaarden aangemerkt als natuurkerngebied waar waterrecreatie inpasbaar is. Tevens bestaan er in de uiterwaarden mogelijkheden voor natuurontwikkeling.

2.2.7. Nationaal Milieubeleidsplan 4, Een wereld en een wil

Hoofdpijnen voor het beleid met betrekking tot milieu, natuur en landbouw zijn vastgesteld in het milieubeleidsplan. Het gaat om herstellen van de goede balans tussen landbouw en de natuur. Het beleid ten aanzien van een duurzame landbouw krijgt vorm langs twee sporen:

- ♦ een lange-termijnspoor met 2030 als horizon, gericht op het realiseren van een duurzame landbouw binnen ecologische, sociale en economische randvoorwaarden;
- ♦ een korte-termijnspoor met 2010 als horizon en met de nadruk op milieuthema's en op grotere, kwetsbare natuurgebieden.

Bij dit spoor gaat het vooral om het generiek aanscherpen van de milieueisen, met een extra accent op de eisen voor de niet-grondgebonden landbouw. Daarboven komt voor de thema's verdroging, verzuring en fosfaat een verdergaande gebiedsgerichte aanpak in de zones rond de Ecologische Hoofdstructuur.

De niet-grondgebonden landbouw wordt steeds meer een gewone economische sector (zoals de industrie) en zal als zodanig worden behandeld. Binnen de Ecologische Hoofdstructuur is voor deze vorm van landbouw geen plaats. Daarbuiten moet de niet-grondgebonden landbouw passen in het karakter van het gebied. Voor de sectoren die behoren tot de niet-grondgebonden landbouw zullen in de volgende kabinetsperiode integrale milieutaakstellingen worden vastgesteld voor 2010 en daarna.

De grondgebonden landbouw levert naast primaire producten ook groene diensten, zoals landschapsbeheer, natuurbeheer, instandhouding van cultuur, biodiversiteit en een prettige leefomgeving. Binnen deze context zal de grondgebonden landbouw de gewenste milieueisen moeten realiseren. De eisen aan grondgebonden landbouw verschillen daarom per type gebied.

Bij duurzame landbouw gaat het om een combinatie van het realiseren van goede milieueisen voor de natuur en het behoud van goede perspectieven voor de landbouw. Duurzame landbouw is daarbij enerzijds van belang voor de kwaliteit van het landelijk gebied en de natuur en biodiversiteit. Anderzijds is de landbouw van belang voor de bijdrage aan de voedselproductie, de werkgelegenheid en de export. Het voedsel dat de landbouw produceert moet bovendien

veilig zijn en de gebruikte methoden moeten gebaseerd zijn op respect voor het welzijn van dieren. Duurzame landbouw kan verschillende verschijningsvormen hebben. Het staat niet per se gelijk aan biologische landbouw. Een aantal milieuknelpunten is bij biologische landbouw (kleinschalig extensief) namelijk moeilijk op te lossen (ammoniak, geur, methaan). Duurzame landbouw kan ook grootschalig extensief zijn, of intensief en hoog-technologisch. In het laatste geval worden de mogelijkheden van de technologie optimaal benut en steeds verder ontwikkeld, waarbij de druk op het milieu in alle schakels van de keten wordt geminimaliseerd.

Een vernieuwing van het gebiedsgerichte beleid moet de komende jaren een reconstructie van delen van het landelijk gebied tot stand brengen. Dit is een omvangrijke en complexe opgave. Zoveel als mogelijk is wordt aansluiting gezocht bij bestaande initiatieven en verplichtingen. Door ammoniakemissies binnen en rond de Ecologische Hoofdstructuur weg te nemen kan het areaal dat volledig wordt beschermd tegen de gevolgen van verzuring en vermesting aanzienlijk worden vergroot. In het kader van het Bestuursakkoord gebiedsgerichte inrichting landelijk gebied werken de verschillende overheden hier gezamenlijk aan. Richtinggevende milieudoelstellingen voor 2030 vormen het uitgangspunt bij de transitie naar een duurzame landbouw:

- De emissie van ammoniak (in verband met verzuring en vermesting) moet in Nederland generiek 75 tot 85% lager zijn dan in 1990. In sommige gebieden gelden strengere normen.
- Het herstel van watersystemen zorgt voor de oplossing van de verdrogingsproblematiek. Hiertoe moet naar verwachting 200.000 tot 300.000 hectare aan landbouwareaal vernatten.
- Voor de emissies die samenhangen met het mestgebruik (nitraat, fosfaat en zware metalen) zijn grens- en streefwaarden geformuleerd voor het grondwater, het oppervlaktewater en de bodem.
- De blootstelling aan bestrijdingsmiddelen moet op het niveau van een Verwaarloosbaar Risico worden gebracht.

Het NMP4 bevat een uitgebreide transitieagenda voor het realiseren van een duurzame landbouw. De belangrijkste punten zijn hierna weergegeven.

Voor het realiseren van een duurzame landbouw is draagvlak nodig bij boeren, natuur- en milieuorganisaties, consumenten en de verschillende overheden. Daarom wordt een discussie tussen alle partijen in de productieketen tot stand gebracht. De verduurzaming van de landbouw kan niet los gezien worden van de totale keten van productie tot consumptie; alle partijen moeten daarin hun verantwoordelijkheid nemen. Belangrijk zijn daarbij gezondheid en veiligheid van voedsel en milieu- en diervriendelijkheid van processen.

- Binnen tien jaar moeten milieukosten worden doorberekend aan de producent. Ook bij internationale onderhandelingen zet Nederland zich in voor internalisering van milieukosten.
- De effecten van de Nederlandse landbouw in het buitenland worden in kaart gebracht. In internationaal verband moet het sluiten van mineralenkringlopen worden gestimuleerd.
- De grondgebonden landbouw wordt gestimuleerd over te schakelen naar duurzame landbouw en duurzaam waterbeheer.
- Voor de niet-grondgebonden landbouw worden innovaties die gericht zijn op een schone en intensieve landbouw ondersteund. De overheid wil daarnaast de ontwikkeling van kleinschalige agroproductieparken ondersteunen.
- De overheid zal de adviezen van de commissie-Koopmans over de herstructurering van de melkveehouderij overnemen. Doel is de veehouderij versneld te extensiveren en de ammoniakemissie rond kwetsbare natuurgebieden te verminderen.

-
- ♦ Om de vernieuwing van het gebiedsgericht beleid te ondersteunen wordt onderzocht of de Reconstructiewet concentratiegebieden varkenshouderij uitgebouwd kan worden naar het gehele landelijke gebied.
 - ♦ Nederland zal zich ook in Europees verband inzetten voor een duurzame landbouwpraktijk en gebiedsgericht beleid.
 - ♦ Er komt een onderzoek naar de mogelijkheden om de agrobiodiversiteit in de landbouw terug te brengen, onder meer door streekgebonden producten en op diversiteit gerichte veredeling. Ook zal onderzoek worden gedaan naar de samenhang tussen milieuthema's en de normstelling op bedrijfsniveau, naar de differentiatie van normen naar gebieden en naar ontkoppeling in de landbouw.

De hoofdlijnen voor het beleid om biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen te beschermen tegen schade door menselijk handelen, is er een wereldwijde Ecologische Hoofdstructuur nodig, als reservoir van genetische variatie en als basis voor het instandhouden van natuurlijke processen. Deze hoofdstructuur bestaat uit natuurreservaten, bufferzones en verbindingszones. Natuurreservaten zijn gebieden die belangrijk zijn voor instandhouding van natuurlijke processen of gebieden waar grote genetische variatie voorkomt. Bufferzones liggen daar als een beschermende schil omheen. In deze gebieden ligt de nadruk meer op het belang van de lokale bevolking: armoedebestrijding door het genereren van inkomstenbronnen.

Beperkte veranderingen in het ecosysteem zijn acceptabel. Verbindingszones, ten slotte, leggen bruggen tussen reservaten. Ook de 'Global commons', de niet aan landen toebedeelde gebieden zoals de oceanen en Antarctica, moeten op een duurzame manier worden beheerd. Tot nu toe voelt niemand zich direct verantwoordelijk voor problemen als overbevissing, overexploitatie en vervuiling. Daarom zijn internationale afspraken nodig over het duurzaam beheer van deze gebieden en het eerlijk verdelen van de baten van dit beheer. Daarnaast moeten afspraken worden gemaakt over naleving en handhaving. Om de groeiende wereldbevolking te voorzien van voldoende, goed en veilig voedsel, is een verduurzaming van de landbouw nodig. Belangrijk is dat de druk op savannen, oerwouden, steppen en toendra's niet verder toeneemt; dit betekent dat het huidige landbouwgebied wereldwijd niet verder mag groeien. Daarom moet laagproductieve landbouw waar mogelijk productiever gemaakt worden, waarbij tegelijk de levenssituatie van de betrokken bevolking wordt verbeterd. Gebieden met een grote biodiversiteit worden hierbij zoveel mogelijk ontzien. Om de wereldbevolking te voeden is in ontwikkelingslanden een productiviteitsstijging nodig van minimaal 1,6% per jaar. Wanneer ook nog twintig tot dertig procent van het beschikbare landbouwareaal voor biobrandstoffen zou worden benut, moet de productiviteit toenemen met 2,3% per jaar. Het is nog niet duidelijk welke technieken en methoden daarvoor ingezet kunnen worden. Een belangrijke uitdaging bij deze tweede 'groene' landbouwrevolutie is een zuinig gebruik van zoet water. Tot nu toe ging productiviteitsstijging vaak gepaard met uitputting van grondwatervoorraden. Rijke landen leggen niet alleen beslag op hun eigen biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen, maar ook die van (meestal arme) landen elders in de wereld. Duurzaam beheer van biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen moet daarom samengaan met sociaal-economische ontwikkeling en armoedebestrijding in deze landen. Die ontwikkeling moet door rijke landen als Nederland worden gesteund via de markt (schade aan biodiversiteit doorberekenen in de prijzen), via ontwikkelingssamenwerking en via de uitwisseling van kennis. De inzet is het behoud van biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen verder te integreren in het beleid van internationale organisaties en financiële instellingen.

Voor het functioneren van de mondiale samenleving blijft de beschikbaarheid van niet-vernieuwbare natuurlijke hulpbronnen (zoals fossiele brandstoffen, metalen en bouwgrondstoffen) van belang. De zorgen hierover zijn voor de komende dertig jaar minder groot dan die over de beschikbaarheid van de vernieuwbare hulpbronnen. Het is vooral van belang dat er voldoende tijd beschikbaar is om alternatieven te ontwikkelen voor de niet-vernieuwbare grondstoffen.

Daarnaast geldt dat de winning en het gebruik niet mogen leiden tot andere milieuproblemen, bijvoorbeeld als gevolg van mijnbouw of verontreiniging van water, bodem en lucht. Voor een duurzame samenleving moeten productie en consumptie in hoge mate 'dematerialiseren'; dit houdt in dat voor het vervullen van dezelfde behoeften minder materiaal nodig is.

Mondiale klimaatverandering, met name als gevolg van de uitstoot van CO², is één van de oorzaken van de achteruitgang van biodiversiteit. Omgekeerd heeft aantasting van ecosystemen ook weer gevolgen voor het klimaat. Daarom is het zoeken naar synergie tussen klimaatbeleid en biodiversiteitsbeleid noodzakelijk; op beide terreinen kan daarmee extra vooruitgang worden geboekt.

De Nederlandse bijdrage: Duurzaam gebruik van biodiversiteit en hulpbronnen is in eerste instantie een mondiale opgave. Het Nederlandse beleid wil dan ook op mondiaal niveau activiteiten in gang zetten. Tegelijk is het ook zaak de biodiversiteit in Nederland duurzaam te beheren, als afgeleide van de mondiale opgave én om een voortrekkersfunctie te vervullen.

2.2.8. Nota Belvedere

De Nota Belvedere is een uitwerking van de voornemens uit de Cultuurnota en de Nota over het Architectuurbeleid. Tegelijkertijd worden ook algemene uitspraken gedaan over het belang van cultuurhistorie in het Structuurschema Groene Ruimte en de VINEX. Deze nota vormt een belangrijke bouwsteen voor de Nota Ruimte. De doorwerking van het in deze nota verwoorde beleid vindt ook in andere nog uit te brengen relevante rijksnota's en -plannen plaats. Daarnaast zal het beleid uit de Nota Belvedere zijn vertaling moeten krijgen in het beleid van de andere bestuursniveaus. De centrale doelstelling van het beleid luidt: "de cultuurhistorische identiteit wordt sterker richtinggevend voor de inrichting van de ruimte, en het rijksbeleid zal daarvoor goede voorwaarden scheppen".

Het algemene doel van de Nota Belvedere is het erkennen en herkenbaar houden van cultuurhistorische identiteit in zowel het stedelijke als landelijke gebied als kwaliteit en uitgangspunt voor verdere ontwikkelingen. Dit geldt voor alle gebieden in Nederland. Culturele identiteit is één van de basisprincipes voor de ruimtelijke inrichting. Het bij de ruimtelijke planvorming herkenbaar houden van de historisch gegroeide situatie is reeds uitgangspunt van het vigerende ruimtelijk beleid. Nieuw is dat cultuurhistorische kwaliteiten bewust, vroegtijdig en volwaardig in de ruimtelijke ontwikkeling dienen te worden betrokken. Om deze keuze te garanderen dient binnen het ruimtelijk beleid en planologische procedures expliciet aandacht te worden besteed aan de waarde en de potenties van de cultuurhistorie en de wijze waarop bij de vormgeving van deze ruimtelijke ontwikkelingen cultuurhistorische kwaliteiten worden betrokken. Voor het landelijk gebied geldt specifiek dat ruimtelijke ingrepen en inrichtingsactiviteiten die het algehele karakter, de wezenlijke kenmerken en de samenhang en waarden van natuurgebieden en karakteristieke landschappen kunnen schaden, niet, dan in geval van zwaarwegende maatschappelijke belangen, in uitvoering worden genomen.

Gemeenten wordt gevraagd in hun bestemmingsplannen aan te geven hoe en in hoeverre zij de historische ruimtelijke samenhang zullen handhaven. Dit betekent onder ander dat de cultuur-historische kernkwaliteiten van hun grondgebied (de dragers van de ruimtelijk-historische structuur) aangegeven worden als een ruimtelijk toetsingskader bij de locatie-, inrichtings- en vormgevingskeuze van ruimtelijke ontwikkelingen in hun bestemmingsplannen.

Voor de gemeente Epe geldt dat het gaat om een gebied met sectorale cultuurhistorische waarden en/of sectoraal hoge waarden. Het gebied kent een lage ruimtelijke dynamiek. Hier is een generiek cultuurhistorisch en ruimtelijk beleid het uitgangspunt. Het beleid richt zich op het herkenbaar houden van de historisch gegroeide situatie en het in stand houden van cultuurhistorisch waardevolle elementen. Dit voorwaardenstellend beleid is van belang om autonome en kleinschalige ontwikkelingen die op termijn de verschijningsvorm beïnvloeden te begeleiden.

De kern Gortel is in 1987 vanwege haar oorspronkelijke karakter aangewezen als een beschermd stad- of dorpsgezicht.

2.2.9. Ruimte voor de Rivier

Naar aanleiding van de (bijna) overstromingen in 1993 en 1995 in Limburg is de beleidslijn Ruimte voor de Rivier ontwikkeld. Het doel van deze beleidslijn is het creëren van meer ruimte voor de rivier, duurzame bescherming van mens en dier tegen overstromingen bij hoogwater en het beperken van de materiële schade. De beleidslijn vormt een toetsingskader voor de beoordeling of activiteiten dan wel ingrepen in het winterbed van de rivieren mogen plaatsvinden, en zo ja, onder welke voorwaarden deze plaats mogen vinden.

De beleidslijn is van toepassing op alle nieuwe activiteiten in het winterbed van de grote rivieren. De ingrepen worden getoetst op de mogelijkheid of ze zouden kunnen leiden tot een waterstandverhoging in de huidige situatie en/of een feitelijke belemmering voor toekomstige vergroting van de afvoercapaciteit en/of potentiële schade bij hoogwater zouden kunnen vormen. Voor nieuwe ingrepen die wel tot deze effecten zouden kunnen leiden, wordt een onderscheid gemaakt in activiteiten die onlosmakelijk gebonden zijn aan het winterbed van de rivier (ja, mits ...) en de overige activiteiten (nee, tenzij ...).

Onder de ja, mits-categorie vallen waterstaatkundige kunstwerken, voorzieningen voor de beroepsvaart, overslagbedrijven die zijn gekoppeld aan het vervoer over de hoofdvaarweg, scheepswerven voor schepen langer dan 25 meter, natuur in de uiterwaarden en uitbreiding van bestaande steenfabrieken. Deze nieuwe ingrepen in het winterbed zijn alleen mogelijk indien voldaan kan worden aan de volgende voorwaarden:

- *de situering en uitvoering van de ingreep zodanig is dat de waterstandsverhoging en de belemmering voor de toekomstige verlagings, zo gering mogelijk is;*
- *er een duurzame compensatie van de resterende waterstandsverhogende effecten plaatsvindt en*
- *dat de overstromingskans 1:1250 jaar is.*

Implementatie en toetsing van de beleidslijn vindt plaats via de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Rivierenwet. Verdere uitwerking van de richtlijn vindt plaats op provinciaal niveau.

Samenvatting rijksbeleid

Het plangebied is van belang voor de verschillende functies van het landelijk gebied, te weten landbouw, natuur, landschap en recreatie. Deze functies dienen alle voldoende ontwikkelingsmogelijkheden te krijgen. Globaal kunnen de volgende accenten in de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden worden onderscheiden:

Landbouw - Duurzame ontwikkeling van de landbouw. De ontwikkelingsmogelijkheden zijn gekoppeld aan de bestaande gebiedskarakteristiek. Er zijn mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling in het oostelijk deel van het plangebied, terwijl de landbouw in het westelijk deel genoodzaakt is te extensiveren. Reconstructiewet Concentratiegebieden.

Natuur en landschap - Vogel- en Habitatrichtlijn. Behoud en ontwikkeling van de Ecologische Hoofdstructuur (onder meer door een bufferbeleid langs de randen) en het nationaal landschapspatroon (Veluwe en IJsseluitwaarden). Behoud van kleine natuur- en landschapselementen in het overig deel van het plangebied.

Milieu - Realiseren van de algemene milieudoelstellingen. Vooral op de Veluwe en langs de IJssel geen aantasting van de ecologische kwaliteiten door nieuwe ontwikkelingen. Reconstructiewet concentratiegebieden, intensieve veehouderijen weren uit de kwetsbare gebieden en concentreren in geschikte gebieden.

Recreatie - Extensieve vormen van recreatief medegebruik in het gehele plangebied. Ontwikkelen van de mogelijkheden voor openluchtrecreatie en toerisme, waarbij rekening wordt gehouden met de kwaliteit van natuur en landschap.

2.3. Beleid op provinciaal niveau

Het centrale doel van het Gelderse omgevingsbeleid is het veiligstellen en verbeteren van de economische en ecologische structuur van Gelderland. Om deze balans te bereiken zijn de omgevingsplannen (Streekplan, Waterhuishoudingsplan en Milieuplan) gelijktijdig opgesteld en op elkaar afgestemd. Voor het streekplan zijn op enkele punten, namelijk de Ruimte voor Ruimteregeling en windenergie, herzieningen vastgesteld. Daarnaast wordt onder andere ingegaan op de Gebiedsplannen Natuur en Landschap, de Beleidsnotitie Ruimte voor de Rijntakken.

2.3.1. Streekplan Gelderland (1996)¹

In het Streekplan Gelderland is het beleidskader voor de provinciale ruimtelijke ordening verwoord. De hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid zijn een resultaat van afweging van alle ruimtelijk relevante belangen zowel op rijks- als regionaal niveau. De hoofdlijnen voor het landelijk gebied richten zich op behoud en verbetering van de kwaliteit van natuur, bos, landschap en cultuurhistorische structuren. Tevens is het beleid gericht op bevordering van de ontwikkeling van een economisch en milieuhygiënisch duurzame landbouw. Het ruimtelijk beleid voor recreatie en toerisme staat kwaliteitsverbetering van het toeristisch-recreatieve product voor. Het streekplan maakt het oprichten nieuwe landgoederen mogelijk. Een nieuw landgoed is een toegankelijk boscomplex (al dan niet met overige gronden) met daarin een woongebouw "van allure" met maximaal twee á drie wooneenheden en met een minimale omvang van de bebossing van 5 hectare. In de Handreiking bestemmingsplan is een aantal voorwaarden genoemd voor de ontwikkeling van nieuwe landgoederen.

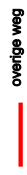
¹ Een nieuw Streekplan is in voorbereiding. In het voorjaar van 2005 is het ontwerp-Streekplan ter inzage gelegd. Naar verwachting wordt het plan in 2005 nog vastgesteld. Omdat het plan nog op regionaal niveau verder moet worden uitgewerkt, is nog niet ingegaan op het nieuwe Streekplan.

VERKLARING

infrastructuur

hoofdweg/ aansluiting

overige weg

water

zonering landelijk gebied

landelijk gebied A

landelijk gebied B

landelijk gebied C

landelijk gebied D

aanduidingen

regionaal hydrologisch
beïnvloedsgebied

ecologische verbingszone

essen en andere bouwlanden

strategisch actiegebied

dagrecreatie-
concentratiepunt

weidevogelgebied

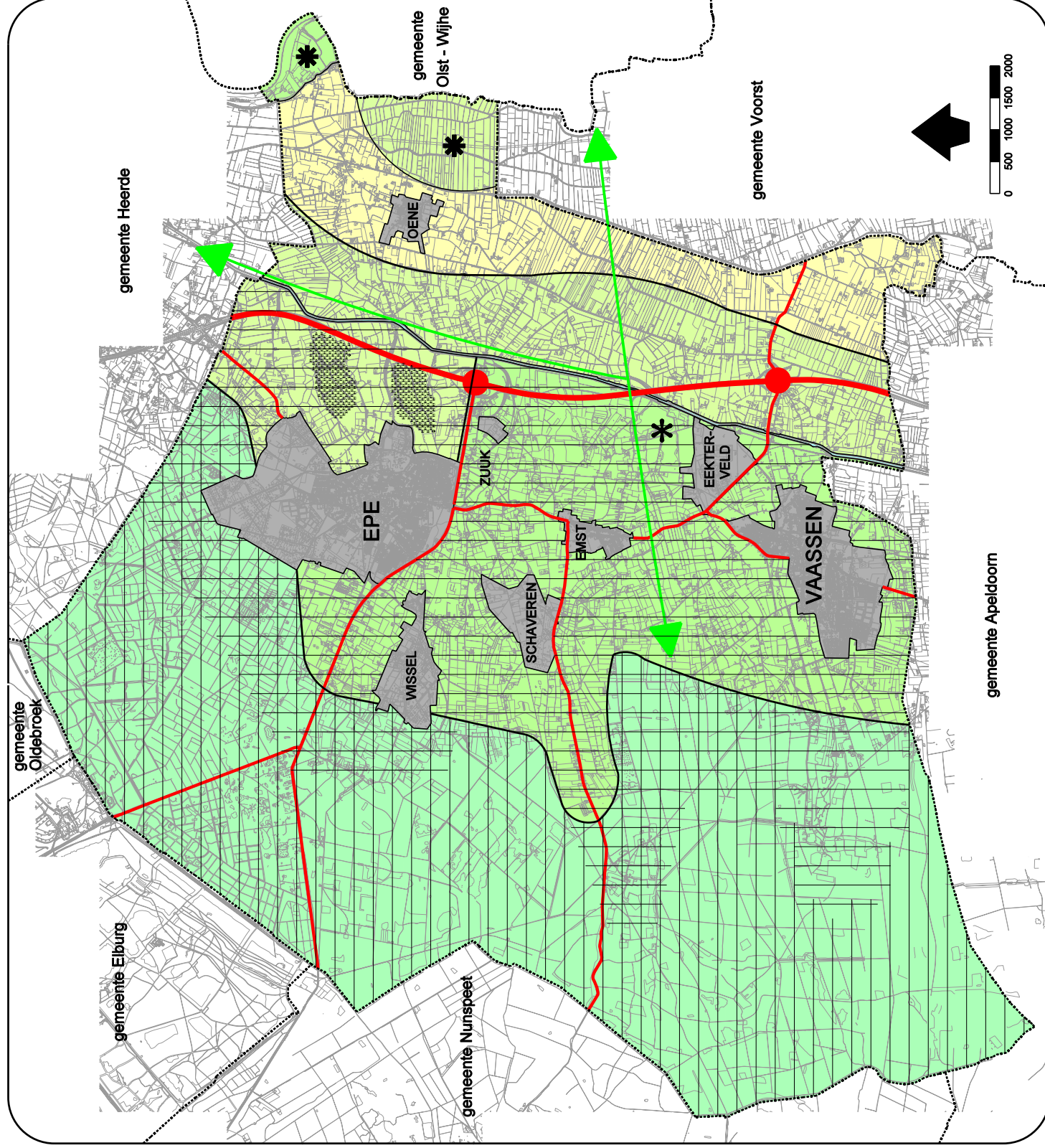
gebieden welke in andere
plannen geregeld zijn

gemeentegrens

afbeelding 2a

STREEKPLAN GELDERLAND

Om de ontwikkelingsmogelijkheden van de belangrijkste functies in het landelijk gebied aan te geven, zijn in het streekplan vier categorieën landelijk gebied (A tot en met D) en een aantal aanduidingen onderscheiden (zie afbeelding 2a). Hierna wordt eerst ingegaan op de zonering, en vervolgens op de nadere aanduidingen.

Zonering landelijk gebied

Landelijk gebied A

Landelijk gebied A bestaat uit het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN). De functie natuur is hier richtinggevend. De ontwikkeling van andere functies moet passen binnen de natuurdoelstelling. In deze gebiedscategorie ligt het accent op de continuïteit van de bestaande landbouwbedrijven. Deze kunnen blijven functioneren binnen de voorwaarden die de natuur stelt. Uitbreiding van agrarische activiteiten dient per saldo een verbetering van de milieuhygiënische situatie tot gevolg te hebben en mag niet tot verslechtering van de waterhuishoudkundige situatie voor de natuur leiden. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is niet mogelijk.

Landelijk gebied B

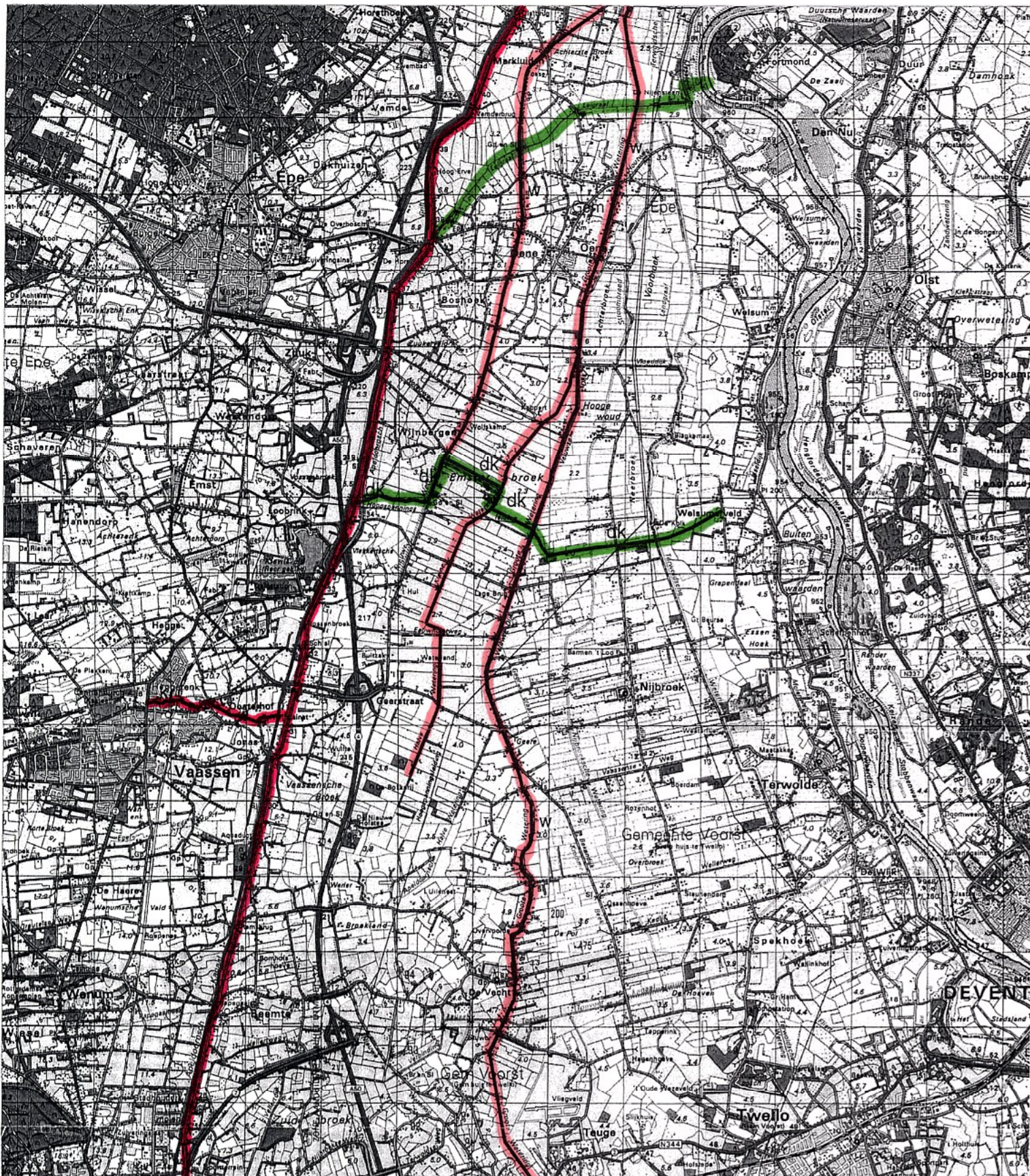
Landelijk gebied B wordt globaal gevormd door het gebied ten zuiden van Epe tussen de Veluwe en het Apeldoorns Kanaal. Het gebied Welsumer Waarden maakt tevens deel uit van landelijk gebied B. In landelijk gebied B zijn natuur- en bosgebieden sterk verweven met landbouwgronden. Het beleid is zowel gericht op versterking van de waarden van landschap en natuur (onder meer door middel van het Relatienota- en natuurontwikkelingsinstrumentarium) als op versterking van de productieomstandigheden in de landbouw. De landbouw vervult in landelijk gebied B een blijvende rol en er wordt gestreefd naar een sterkere verweving met natuur en landschap. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is niet mogelijk, tenzij er door bedrijfsverplaatsing aantoonbare grote winst voor de natuur te behalen is doordat de ruimtelijke en milieuhygiënische situatie verbeterd wordt.

Landelijk gebied C

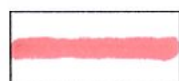
Landelijk gebied C wordt globaal gevormd door het gebied ten oosten van Epe, de strook ten oosten van het Apeldoorns Kanaal en het gebied Voorbroek. Landelijk gebied C bestaat uit agrarisch gebied, waarin waardevolle samenhangende landschappelijke structuren en cultuurhistorische patronen voorkomen. Ontwikkelingen in de landbouw staan voorop, maar het karakteristieke landschap en de cultuurhistorische (inclusief archeologische) waarden dienen behouden te worden. De landbouw kan zich in landelijk gebied C binnen randvoorwaarden ontwikkelen. In het kader van landinrichting is verplaatsing van een agrarisch bedrijf naar een gebied met waardevolle openheid mogelijk indien er belangrijke landinrichtingsdoelen mee worden gediend en mits er sprake is van een zorgvuldige locatiekeuze.

Landelijk gebied D

Landelijk gebied D bestaat uit een strook in het oostelijk deel van het plangebied. In landelijk gebied D is de landbouw richtinggevend voor de ontwikkeling van andere functies. Over het algemeen gaat het in deze zone om voor de landbouw goed ingerichte gebieden, waar de externe productieomstandigheden worden afgestemd op de agrarische behoefte. Aan nieuwe bedrijven wordt planologisch ruimte geboden.

Inrichtingsmodel "Kamsalamander"
(landschapszone totale breedte 250 meter)

Inrichtingsmodel "Winde"
(geen landschapszone)

Inrichtingsmodel "Das / Kamsalamander"
(landschapszone totale breedte 500 meter)

afbeelding 2b

ECOLOGISCHE VERBINDINGSZONE NR. 20 OOST-VELUWE - IJSSEL

Aanduidingen

Op de streekplankaart komen ook enkele aanduidingen voor, die naast de zoneringen van toepassing zijn.

Regionaal hydrologisch beïnvloedingsgebied

Om de natuurdoelstellingen binnen het landelijk gebied A en B te realiseren is een hydrologische bescherming noodzakelijk. Uitgaande van de stroomgebiedbenadering is een regionaal hydrologisch beïnvloedingsgebied opgenomen. Binnen dit gebied mogen nieuwe ontwikkelingen en ingrepen niet leiden tot negatieve effecten op de waterkwaliteit en -kwantiteit. Binnen het plangebied is nagenoeg het gehele landelijk gebied A (het CVN) gelegen binnen de genoemde aanduiding.

Ecologische verbindingszone

Om de ecologische waarden van de Veluwe en de uiterwaarden van de IJssel duurzaam te vergroten, is tussen deze natuurgebieden een ecologische verbindingszone opgenomen. Het betreft hier verbindingszone nr. 20 (tussen de Oost-Veluwe en de IJsselvallei) die globaal, als twee pijlen, in het streekplan is opgenomen. De ecologische verbindingszone dient indicatief in het bestemmingsplan opgenomen te worden. Daarbij is het belangrijk dat onomkeerbare ontwikkelingen, die realisering onmogelijk maken, worden geweerd. Daarbij kan gedacht worden aan het tegengaan van woning- of wegenbouw en het niet toestaan van nieuwvestiging van agrarische bedrijven. Na realisering kan de ecologische verbindingszone concreet worden vastgelegd. Ecologische verbindingszone nr. 20 is nader uitgewerkt in de notitie Ecologische verbindingszones in Gelderland (1999). De concrete tracés zijn opgenomen op afbeelding 2b. Aan de hand van de notitie wordt in het onderstaande tekstkader ingegaan op de uitwerking van de pijlen in concrete tracés en op de toegekende inrichtingsmodellen.

Ecologische verbindingszone nr. 20 (Oost-Veluwe - IJsselvallei)

De ecologische verbindingszone nr. 20 (Oost-Veluwe-IJssel) bestaat uit de Grift, de Rode beek (gedeelte tussen Vaassen en de Grift) en de (noord-zuid lopende) weteringen en andere (oost-west lopende) watergangen ten oosten van het Apeldoorns Kanaal. In onderstaande tekst wordt aangegeven welke inrichtingsmodellen zijn ontwikkeld. Een inrichtingsmodel bestaat uit een corridor (een zone waarlangs een soort zich verplaatst) met één of meerdere stapstenen, een plek waar een soort zich kan handhaven en voortplanten. Soms is sprake van een landschapszone (relatief brede zone met een samenhangend netwerk van natuurelementen).

Grift en Rode beek

De Grift verbindt de beken en sprengen ten westen van het Apeldoorns Kanaal. Voor de Grift en de Rode beek geldt het inrichtingsmodel "Kamsalamander". Dit model bestaat uit een corridor met stapstenen, ingebed in een 250 meter brede landschapszone. Natte elementen, met name poelen, zijn essentieel. Behalve de kamsalamander kunnen ook andere zeldzame amfibieën zoals de heikikker, de boomkikker, de knoflookpad en de ringslang doelsoort zijn. Het model mikt op een herstel van kleinschaligheid inclusief natte elementen. Het model biedt plaats aan een zeer grote verscheidenheid aan organismen, van spitsmuis tot steenuil en van libel tot vleermuis. De poelen dienen vrij van vis te zijn en te blijven.

Weteringen

Het gaat hier om de Groote Wetering, de Kleine Wetering, de Halve Wetering, de Nieuwe Wetering en enkele tussengelegen watergangen in het Emsterbroek. De weteringen fungeren als groene dooradering van het agrarisch gebied. Voor de weteringen geldt een inrichtingsmodel "Winde". In dit model staat het herstel van stromend water centraal. Het model bestaat uit een corridor met stapstenen. De corridor wordt gevormd door de weteringen. Er dienen zo min mogelijk barrières, zoals stuwen, aanwezig te zijn. De stapstenen (bijvoorbeeld poelen) moeten plaats bieden aan onder meer bijzondere watermilieus en paaiplaatsen.

Oost-west lopende watergangen

Voor een drietal oost-west lopende watergangen - deze liggen tussen de weteringen, zoals de Leigraaf - geldt een combinatie van de inrichtingsmodellen "Das" en "Kamsalamander". Voor de beschrijving van het model "Kamsalamander" wordt verwezen naar het kopje "Grift en Rode beek". Het model "Das" bestaat uit een corridor met een breedte van ongeveer 500 meter. De gewenste inrichting van de corridor is een kleinschalig agrarisch cultuurlandschap waarin houtwallen, singels en bosjes dekking bieden en geleiding geven, en waarin voldoende geschikte voedselgebieden aanwezig zijn. Behalve voor de das en de boomarter is dit model functioneel voor allerlei dieren van bossen, bosranden en kleinschalig landschap.

De realisering van de ecologische verbindingszone zal plaatsvinden in het kader van uitvoering van het Gebiedsplan Natuur en Landschap IJsselvallei en Randmeerkust). Er wordt ingezet op het realiseren van 233 hectare kleinschalige ontwikkeling nieuwe natuur ten behoeve van ecologische verbindingszones.

Essen

De essen ten oosten van Epe hebben belangrijke landschappelijke waarden en dienen, mede gelet op de archeologische potenties, behouden te blijven.

Strategisch actiegebied

Vanuit het streven naar samenhang van beleid en geïntegreerde gebiedsgerichte uitvoering zijn "strategische" actiegebieden aangewezen. Het doel van "strategische actie" is het versneld realiseren van de noodzakelijke verbetering van de omgevingskwaliteit ten behoeve van de natuur. De aanwijzing tot "strategisch" actiegebied betekent geen verscherping van de inhoudelijke beleidsdoelstellingen. Wel gaat het om extra beleidsaandacht die tot uiting komt in een gebundelde inzet van instrumenten (waaronder middelen). De provincie wil in overleg met en samen met de streek tot uitvoering komen. Een aanzienlijk deel van de inspanningen in de "strategische" actiegebieden is gericht op het totstandkomen van een duurzame landbouw. Het ruimtelijk beleid voor de "strategische" actiegebieden wordt bepaald door de beleidsbeschrijving landelijk gebied en door het beleid voor specifieke milieubeschermingsgebieden indien sprake is van samenvallen. Het strategische actiegebied in de gemeente Epe maakt onderdeel uit van het strategisch actiegebied van de Noordoost Veluwezoom. Op afbeelding 2a is het strategisch actiegebied aangegeven.

Dagrecreatieconcentratiepunt

Het dagrecreatieconcentratiepunt Kievitsveld speelt een belangrijke rol voor de dagrecreatie in de gemeente Epe. Het provinciaal beleid staat mogelijkheden voor commerciële activiteiten toe ter versterking van de bestaande (basis)voorzieningen.

Weidevogelgebieden

Tenslotte liggen binnen het plangebied twee belangrijke weidevogelgebieden: de Welsumer Waarden en het gebied Voorbroek. Het beleid is gericht op behoud en versterking van de omstandigheden voor weidevogels, zoals openheid, rust en een hoog grondwaterpeil.

2.3.2. Derde partiële herziening Streekplan: Windenergie (2001)

In het streekplan 1996 wordt over de ruimtelijke mogelijkheden voor duurzame energie opgemerkt dat het provinciale energiebeleid gericht wordt op de ontwikkeling van een duurzame energie en energiebesparing. Duurzame energie zal in de toekomst een belangrijke bijdrage moeten leveren aan de vervanging van het gebruik van fossiele brandstoffen. In de derde Energienota van het Rijk wordt voor 2020 een taakstelling van 10% duurzame energie vermeld. De provincie ondersteunt deze taakstelling en zal de opwekking van duurzame energie op haar grondgebied zoveel mogelijk ondersteunen binnen de ruimtelijke randvoorwaarden die dit plan stelt.

2.3.3. Waterhuishoudingsplan 2005-2009

Thema's en speerpunten

In het Waterhuishoudingsplan 2005-2009 is het provinciale waterbeleid vervat. Het doel is om in 2030 het waterbeheer volledig op orde te hebben ten behoeve van de maatschappelijke functies. Het waterbeheer heeft betrekking op de thema's "veiligheid tegen hoogwater", "droge velden en water voor droge tijden", "natte natuur", "schoon water in gebieden", "schoon water uit de kraan", "voldoende ruimte voor de rivier" en "voldoende ruimte om regenwater vast te houden in sloten en plassen, en in waterbergingsgebieden die geschikt zijn om bij zeer hevige regenbuien tijdelijk te kunnen onderlopen".

De Provincie Gelderland onderscheidt een zestal speerpunten voor de planperiode. Het gaat om de volgende punten:

- ♦ Ruimte voor de rivier tussen de dijken.
- ♦ Beschermen van waterbergingsgebieden en natte natuur.
- ♦ Inrichten van waterbergingsgebieden.
- ♦ Vasthouden van regenwater in de actiegebieden.
- ♦ Herstellen van natte natuur in de actiegebieden.
- ♦ Riooloverstorten op ecologisch waardevolle wateren worden volledig gesaneerd in de actiegebieden.

Met name de bescherming en ontwikkeling van de natte natuurgebieden is een thema dat speelt in de gemeente Epe. Veel sprengen, beken en (natuur)gebieden zijn ecologisch zeer waardevol en vaak afhankelijk van kwelwater, maar worden bedreigd door onder andere verdroging en vervuiling.

Functietoekenning

In het Gelderse waterbeleid geldt voor het gehele grondgebied een basisniveau, om tenminste de algemeen voorkomende soorten voldoende levenskansen te bieden en te voorzien in water